

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Številka: 720-03-2/2024/3
Ljubljana, 15. 4. 2024

Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je, na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB, 95/09 - odl. US, 21/13 - ZFDO-F, 81/18 - odl. US in 16/23) ter 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23), sprejela naslednje

M N E N J E

k Problematiki razlaščenja zemljišč v lasti lovskih družin

Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: Komisija) se je na 18. seji 5. 4. 2024, na pobudo Lovske zveze Slovenije, seznanila s problematiko razlaščenja zemljišč v lasti lovskih družin. V razpravi so sodelovali Alojz Kovšca, predsednik Lovske zveze Slovenije (v nadaljevanju: lovska zveza), in predstavniki Lovskih družin: Tomislav Kovačič, Poljčane, Lidija Šmigoc, Markovci in Robert Pregrad, Ljutomer, ter predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: ministrstvo za kmetijstvo) Gregor Meterc, Urška Srnel in Maja Žbogar.

Komisija je bila na podlagi gradiva lovske zveze, ki ga je podrobneje predstavil njen predsednik Alojz Kovšca ter dodatno pojasnili predstavniki lovskih družin, seznanjena, da se lovske družine soočajo z »razlaščenjem« kmetijskih in gozdnih zemljišč, torej nepremičnega premoženja. Ta zemljišča so imele lovske družine za opravljanje svoje dejavnosti in so bila do privatizacije zemljišč, v tedanjem družbenoekonomskem sistemu, kategorizirana kot družbena lastnina, čeprav je bila večina kmetijskih zemljišč in gozdov pridobljenih z odplačnimi pravnimi posli na podlagi kupoprodajnih pogodb s fizičnimi osebami in s sredstvi, ki so jih zbrali njeni člani z namenom opravljanja lovske dejavnosti. Leta 1993 je bil sprejet Zakon o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (v nadaljevanju: ZSKZ), ki v 14. členu določa, da se kmetijska in gozdna zemljišča v družbeni lastnini, ne glede na to, ali so bila pridobljena odplačno ali neodplačno, prenesejo na Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (v nadaljevanju: Sklad). Lovska zveza meni, da normativna ureditev lastninskega preoblikovanja kmetijskih zemljišč in gozdov, na katerih je bila v zemljiški knjigi na dan uveljavitve ZSKZ vpisana družbena lastnina s pravico uporabe v korist lovskih organizacij, ni ustrezna, ker krši načelo enakosti pred zakonom, saj so lovske organizacije te nepremičnine kupile in postale njihove lastnice. Lovska zveza ima v svoji organizacijski sestavi 411 lovskih družin – upravljavk lovišč, ki so imela skupaj približno 200 ha zemljišč. Do zdaj je bilo na podlagi podpisov pogodb o prenosu kmetijskih zemljišč za 14 % zemljišč izveden zemljiškoknjižni prenos lastninske pravice na Republiko Slovenijo, za 42 % zemljišč je bil zaradi nasprotovanja lovskih družin izveden prenos na podlagi pravnomočnih odločitev sodišč, za 44 % zemljišč pa postopki prenosa zemljišč še niso zaključeni. LZS pri tem izpostavlja, da je v zadnjem času Sklad, ki predvsem od leta 2005 pošilja lovskim organizacijam v podpis pogodbe za neodplačni prenos zemljišč na podlagi 14. člena ZSKZ, pospešil svoje dejavnosti na tem področju.

Lovska zveza izpostavlja, da imajo vse lovske družine, vključno z matično organizacijo, zemljišča, ki jih uporabljajo izključno za doseganje ciljev gospodarjenja z divjadjo, torej z njimi gospodarijo v smislu pridelave krme za divjad (krmne njive) oziroma pasišč za divjad z namenom zadrževanja divjadi pred vdorom na obdelovalne kmetijske površine, torej opravljajo dejavnost, ki je kompatibilna kmetijski. Na ta način ohranjajo življenjsko okolje za divjadi in druge prostoživeče živali, preprečujejo razsežnosti škod po divjadi in ohranjajo biološko in krajinsko pestrost.

Lovska zveza se ne strinja z veljavno ureditvijo v ZSKZ glede prenosa kmetijskih in gozdnih zemljišč, s katerim so upravljale lovske družine in njihove zveze. Zakon o društvih (Ur. l. RS 60/95) je med drugim določil, da se družbena lastnina, s katero razpolagajo društva (lovske družine so bile in so tudi zdaj društva), lastninsko preoblikujejo v skladu s posebnimi zakoni, v tem primeru je to Zakon o divjadi in lovstvu, kjer pa je urejeno samo lastninjenje družbenega premoženja upravljavcev gojitvenih lovišč, ne pa tudi lovskih družin. Lovske organizacije so nosilke trajnostnega gospodarjenja z divjadjo v Republiki Sloveniji, delujejo v javnem interesu in imajo status nevladnih organizacij. Nepremičnine, ki so jih v preteklosti pridobile, potrebujejo za opravljanje svojega poslanstva. Kljub številnim pobudam Lovske zveze, podanih tako resornemu ministrstvu kot Vladi, ostaja nerešeno vprašanje odvzema zemljišč lovskih organizacijam na podlagi 14. člena ZSKZ, ob tem da so bile zakonske spremembe tega člena že dvakrat v proceduri, žal neuspešno.

Predstavniki ministrstva za kmetijstvo je izpostavil, da se zavedajo obravnavane problematike. Zadevo so skušali reševati na različne načine, tudi s predlogom za dopolnitev Zakona o divjadi in lovstvu s členom, ki bi vzpostavil pravno podlago za neodplačen prenos državnega premoženja, ki je bilo v preteklosti od lovskih organizacij, nazaj na lovske organizacije. Na ministrstvu za kmetijstvo so predlagano ureditev utemeljevali z zgodovinskimi dejstvi. Vendar je predlog v medresorskem usklajevanju dobil negativno mnenje ostalih ministrstev, čemur je nasprotoval tudi Sklad, zato predlog ministrstva za kmetijstvo ni bil vključen v predlog zakona. Prav tako so bili neuspešni s predlagano spremembo Zakona o kmetijskih zemljiščih, na podlagi katere bi moral Sklad dati ta zemljišča v zakup lovskim organizacijam, saj ni bil deležen širše medresorske podpore. Ob tem predstavniki ministrstva za kmetijstvo izpostavljajo, da je zadeva glede prenosa kmetijskih in gozdnih zemljišč lovskih organizacij na državo pravno formalno zaključena na podlagi ZSKZ iz leta 1993, ko je bil določen prenos premoženja na državo. Temu je pritrdilo tudi Ustavno sodišče, vendar zadeve še niso urejene v zemljiški knjigi.

Sklad se je do obravnavane problematike opredelil pisno. Iz odgovora izhaja, da so predmet pogodb o prenosu kmetijskih zemljišč in gozdov, ki jih Sklad na podlagi 14. člena ZSKZ sklepa z lovske družinami, kmetijska zemljišča, kmetije in gozdovi, ki so bila na dan 11. 3. 1993, ko je začel veljati ZSKZ, družbena lastnina v uporabi lovske družin in niso bila njihova last. Ustavno sodišče je v odločbi št. U-I-78/93 z dne 18. 10. 1995 med drugim odločilo, da določbe prvega, drugega, četrtega in petega odstavka 14. člena ZSKZ niso v neskladju z Ustavo, ter tudi, da je lovska družina upravljala in uporabljala kmetijska zemljišča v družbeni lastnini za svoje dejavnosti, na njih pa ni imela lastninske pravice. ZSKZ je ta zemljišča podržavil enako kot vsa družbena kmetijska zemljišča, ne glede na to, s katerimi sredstvi so bila kupljena oziroma na kakšen način so bila pridobljena. Ker lovske družine tudi po izdaji ustavne odločbe podpis pogodbe o prenosu kmetijskih zemljišč in gozdov v gospodarjenje Sklada pogosto zavračajo, je Sklad pravice in pravne interese države primoran zavarovati in udejanjiti po sodni poti, z vlaganjem tožb na ugotovitev lastninske pravice Republike Slovenije. Posledično se je oblikovala ustaljena in obsežna sodna praksa, ki izpostavlja, da so kmetijska zemljišča lovske družine lahko pridobile le po predpisih o prometu s kmetijskimi zemljišči na podlagi predkupne pravice kmetijske organizacije, zato so bila kmetijska zemljišča le v družbeni lastnini.

* * *

Komisija se strinja, da veljavna ureditev, po kateri so podržavljena tudi kmetijska in gozdna zemljišča lovskih organizacij, pridobljenih na podlagi odplačnih pravnih poslov s fizičnimi osebami, ni ustrezna, saj prekomerno posega v pravico do zasebne lastnine. Komisija meni, da bi morala odplačno pridobljena zemljišča ostati v lasti lovskih organizacij, v nasprotnem primeru lahko govorimo celo o kraji premoženja. Podržavljenje odplačno pridobljenih zemljišč s ponudbo dolgotrajnega najema ni ustrezna rešitev in lahko pomeni tudi kršitev načela enakopravnosti, saj za določene, prav tako v prejšnjem sistemu družbene organizacije, veljajo drugačna pravila. Lovci so upravičeno nezadovoljni, ker se jim na nek način jemlje osnovna sredstva za njihovo delovanje, to je trajnostno upravljanje z divjadjo, ki je v danih zakonskih okvirih že tako oteženo. Na to je opozoril tudi Državni svet v preteklem mandatu, ko je predlagal spremembe in dopolnitve Zakona o divjadi in lovstvu, ki pa ni dobil podpore v Državnem zboru, tudi z argumentom, da se pripravlja sistematična in celovita sprememba tega zakona, ki pa še ni bila vložena. Ob tem komisija izpostavlja tudi pomen javnega mnenja o lovstvu v času, ko "zaščitniki živali" in nasprotniki lova, skušajo lov prikazati kot nekakšno užitekstvo. Lovstvo je treba ustrezno promovirati in v javnosti predstaviti kot častno delo ter lovce kot nujne in nepogrešljive varuhe narave.

Komisija pri svojem delovanju že dalj časa izpostavlja tudi problematiko obsežnih škod po divjadi in velikih zvereh ter neizplačevanja pravičnih odškodnin. Za škodo po divjadi so odgovorni upravljavci lovišč, torej lovske družine, zato jim je treba omogočiti ustrezne pogoje za delovanje. Kot ugotavlja komisija, imajo oz. so imele vse lovske družine, vključno z matično organizacijo, zemljišča, ki jih uporabljajo izključno za doseganje ciljev gospodarjenja z divjadjo, torej z njimi gospodarijo v smislu pridelave krme za divjad (krmne njive) oziroma pasišč za divjad z namenom zadrževanja divjadi pred vdorom na obdelovalne kmetijske površine. To pomeni, da opravljajo dejavnost, ki je kompatibilna s kmetijsko dejavnostjo. Na ta način ohranjajo življenjsko okolje divjadi in drugih prostoživečih živali (tudi z vzpostavljanjem remiz za malo divjad), preprečujejo razsežnosti škod po divjadi in ohranjajo biološko in krajinsko pestrost. Ta zemljišča so lovci po pojasnilu predstavnice Lovskega društva Markovci kupovali v 50. in 60. letih prejšnjega stoletja, zato je nesprejemljivo, da jim jih zdaj Sklad jemlje. Tudi na resornem ministrstvu se strinjajo, da urejanje statusa premoženja lovskih organizacij na podlagi ZSKZ ni ustrezna, vendar Sklad vztraja pri prepisu kmetijskih in gozdnih zemljišč na Republiko Slovenijo, ob tem pa ponuja brezplačen najem za 99 let. Za lovske organizacije to nikakor ni sprejemljiva rešitev, ker je povezana z velikim rizikom predčasne odpovedi najemne pogodbe. Poleg tega tudi izkušnje nekaterih lovskih družin, katerih premoženje je že bilo preneseno na državo, ne govorijo v prid tovrstni rešitvi.

Kot ugotavlja komisija, lovci terjajo pravično rešitev, saj menijo, da se neupravičeno izvaja nacionalizacija njihovega premoženja na podlagi ZSKZ, katerega namen naj bi bil ohranjanje kmetijskih zemljišč. Ob tem izpostavljajo slabo upravljanje Sklada s kmetijskimi zemljišči, ki se zaraščajo, in sporno prakso pri oddajanju kmetijskih zemljišč v najem za t. i. »industrijsko kmetovanje« zaradi subvencij in ne prvenstveno družinskim kmetijam. Ob tovrstnem poslovanju, ko veliki najemniki ogradijo velike komplekse najetih zemljišč, se npr. jelenjad premika na neograjene kmetijske površine in povzroča škodo, ki so jo oškodovancem dolžne povrniti lovske družine v skladu z veljavno področno zakonodajo, za katero lovci že dalj časa izpostavljajo potrebo po spremembi. Lovska zveza izpostavlja pomisleke, da gre za eno večjih špekulacij, saj se bo na področju lovskih družin, kjer gre za relativno malo zemljišč, oblikovala sodna praksa, ki bo kasneje uporabljena tudi za ribiška, planinska in turistična društva oz. zveze. Lovska zveza veljavno ureditev moralno obsoja in apelira na noveliranje ZSKZ oziroma predlagajo, da se sprejmejo ustrezne zakonske rešitve. Nekateri predstavniki lovskih družin celo menijo, da bodo v nasprotnem primeru primorani razmisliti tudi o državljanski nepokorščini in ne bodo izvajali koncesijskih pogodb. Komisija izpostavlja, da državljanska nepokorščina zagotovo ni pravi način reševanja obravnavane problematike,

ampak predlaga, da se pristojne institucije pozove, da skušajo v dogovoru z vsemi deležniki poiskati konsenz za ustrezno rešitev.

Komisija meni, da je veljavno ureditev moč spremeniti, kljub odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-78/93, ki jo izpostavlja Sklad. Pri tem ugotavlja, da mnenje Ustavnega sodišča ni bilo soglasno in so bila podana tri ločena mnenja. Tako npr. dr. Ude v ločenem mnenju med drugim navaja: »Pri lastninjenju bi bilo treba upoštevati, ali je lovska družina kupila določeno nepremičnino s pravnim poslom in za njo plačala tržno ceno. Kolikor pa bi lovska družina celo dokazala, da so sredstva za nakup zemljišča zbrali njeni člani, bi bilo po mojem mnenju to zemljišče vsaj v fazi lastninjenja treba obravnavati kot zemljišče v zasebni lasti. Ker tega izhodišča določbi prvega in drugega odstavka 14. člena ne upoštevata, sta ti določbi glede lovskih družin po mojem mnenju v nasprotju tudi s 33. členom Ustave, to je z ustavno določbo, ki zagotavlja pravico do zasebne lastnine.« Dr. Šinkovec je menil, da »...Te nepremičnine imajo torej poseben namen in posredno varujejo divjad kot državno lastnino. Če že izpodbijani zakon ni dosledno uredil premoženja društev, bo to moral urediti pričakovani zakon o društvih in pričakovani zakon o lovstvu, kjer bo potrebno upoštevati naravo in namen stvari.« Komisija meni, da je smiseln ponoven razmislek o spremembi Zakona o kmetijskih zemljiščih ali Zakona o divjadi in lovstvu na način, da se vzpostavi pravna podlaga za obvezni brezplačni prenos državnega premoženja nazaj na lovske organizacije. Ob tem je bila podana primerjava s primerljivim nefunkcionalnim zakonodajnim urejanjem področja agrarnih skupnosti z namenom, da pri urejanju premoženja lovskih organizacij ne bo prišlo do podobnih težav kot pri agrarnih skupnostih, kjer ni avtomatizma za prenos premoženja s strani države na agrarne skupnosti in kjer so že podani ustavno pravni pomisleki glede upravičenosti tovrstnega prenosa.

Komisija je po opravljeni razpravi sprejela naslednje **s k l e p e**:

- 1. Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se je seznanila s problematiko razlaščenja zemljišč lovskih organizacij na podlagi 14. člena Zakona o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 19/10 - uradno prečiščeno besedilo, 56/10 – ORZSKZ16, 14/15 – ZUUJFO, 9/16 – ZGGLRS in 36/21 – ZZIRDK).**
- 2. Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlaga, da se organizira skupen sestanek predstavnikov Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, Lovske zveze Slovenije in Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano s ciljem iskanja oziroma ponovnega tehtanja ustreznih rešitev za obravnavano problematiko.**
- 3. Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano meni, da je treba pripraviti spremembo zakonodaje na način, da lovskim organizacijam ne bo odvzeto nepremično premoženje (kmetijska zemljišča in gozdovi), ki so ga pridobile z odplačnimi pravnimi posli oziroma da bo tovrstno poddržavljeno premoženje s strani države brezplačno preneseno nazaj na lovske organizacije.**

Predsednik
Branko Tomažič, l.r.